

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดนครพนม” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวิธีดำเนินการวิจัยรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่วิจัย ได้แก่ หมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดนครพนม จำนวน 98 ราย เป็นการศึกษาประชากรทั้งหมด เพราะมีจำนวนน้อยจึงไม่มีการสุ่มตัวอย่าง รายละเอียดประชากรตามอำเภอดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรจำแนกรายอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	ประชากร (ราย)
1	เมือง	15
2	ปลาปาก	8
3	ธาตุพนม	12
4	นาแก	12
5	เรณูนคร	8
6	วังยาง	4
7	ท่าอุเทน	9
8	โพนสวรรค์	6
9	ศรีสงคราม	9
10	นาหว้า	6

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	อำเภอ	ประชากร (ราย)
11	นาทม	3
12	บ้านแพง	6
รวม		98

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชนิดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ (interview schedules) ประกอบด้วยประเด็นคำถามต่างๆ ที่จะช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลได้ละเอียดครบถ้วน ถูกต้องสมบูรณ์ ประกอบด้วยคำถาม 2 ลักษณะ คือ

2.1.1 คำถามที่ได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบในแบบสัมภาษณ์ หรือคำถามแบบปลายปิด

2.1.2 คำถามประเภทที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ หรือคำถามแบบปลายเปิดทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและสมบูรณ์ ซึ่งได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของหมอดินอาสาประจำตำบล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร การมีตำแหน่งทางสังคมนอกเหนือจากตำแหน่งหมอดินอาสา แหล่งและระดับความรู้ข่าวสารทางการเกษตร อาชีพหลัก อาชีพรอง แรงงานในภาคการเกษตร พื้นที่ถือครอง พื้นที่ทำการเกษตร รายได้ในครัวเรือนภาคการเกษตร และรายได้ในครัวเรือนนอกภาคการเกษตร

แหล่งและความรู้ข่าวสารทางการเกษตรได้กำหนดค่าของข้อมูลเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ดังนี้

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านระเบียบ/กติกากฎเกณฑ์การคัดเลือกหมอดินอาสา ด้านความรู้เกี่ยวกับหมอดินอาสา ด้านการปฏิบัติงาน/งานภารกิจที่รับผิดชอบของหมอดินอาสา ด้านวิธีการผลิตและการใช้ผลิตภัณฑ์ของ

กรมพัฒนาที่ดิน ด้านการให้บริการบริการหรือสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดิน ด้านการสร้างเครือข่ายหมอดินอาสา ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเป็นหมอดินอาสา ด้านสภาพทางสังคมของหมอดินอาสาและด้านสภาพเศรษฐกิจของหมอดินอาสา

ลักษณะคำถามในตอนที่ 2 เป็นมาตราประมาณค่า โดยการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งคำตอบให้เลือกออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย การลงรหัสข้อมูลในเชิงปริมาณกำหนดค่าของข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ โดยค่าคะแนนที่ได้ดังนี้

ระดับสำคัญมาก = 3 คะแนน

ระดับสำคัญปานกลาง = 2 ค่าคะแนน

ระดับสำคัญน้อย = 1 คะแนน

ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ช่วงคะแนน 2.34-3.00 หมายถึงระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของหมอดินอาสา

ช่วงคะแนน 1.67-2.33 หมายถึงระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของหมอดินอาสาปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.00-1.66 หมายถึงระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของหมอดินอาสายน้อย

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสา ได้แก่ ด้านระเบียบ/กติกา/กฎเกณฑ์การคัดเลือกหมอดินอาสา ด้านการปฏิบัติตัว ด้านความรู้เกี่ยวกับหมอดินอาสา ด้านการปฏิบัติงาน/งานภารกิจที่รับผิดชอบของหมอดินอาสา ด้านวิธีการผลิตและการใช้ผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน ด้านการให้บริการบริการหรือสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดิน ด้านการสร้างเครือข่ายหมอดินอาสา ด้านประโยชน์ที่ได้รับและผลตอบแทนจากการเป็นหมอดินอาสา ด้านสภาพทางสังคมของหมอดินอาสาและด้านสภาพเศรษฐกิจของหมอดินอาสา

2.2 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ แบบขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ที่มีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการ กำหนดเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

2.2.2 ศึกษาการกำหนดคำถาม โดยนำวัตถุประสงค์ ขอบเขตและกรอบแนวความคิดมากำหนด เป็นคำถามหลัก จากนั้นหาแบบคำถามย่อยและใช้รูปแบบของคำถามและโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ตอบ

2.2.3 ขั้นตอนทดสอบเครื่องมือก่อนใช้ เพื่อให้ตรงกับเนื้อหาของการศึกษา โดย

- 1) ผู้ศึกษาทดสอบ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ด้วยตนเองในขั้นต้น
- 2) ทดสอบก่อนนำ แบบสัมภาษณ์ไปใช้จริง โดยนำแบบสัมภาษณ์ไป

ทดลอง ใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย ในจังหวัดใกล้เคียงและได้วิเคราะห์ Cronbach's alpha ได้ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ในตอนที่ 2 = 0.9307

3. การรวบรวมข้อมูล

โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบพบกันโดยตรง ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้ระยะเวลารวบรวมข้อมูล 150 วัน ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2551 ถึงวันที่ 1 เมษายน 2552

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังนี้คือค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสูงสุดของข้อมูล (maximum) ค่าต่ำสุดของข้อมูล (minimum)